

רבד הזהב

מתורת רבינו ראש הישיבה הגאון רבי ברוך דב דיסקין שליט"א

מתוך שיעורו השבועי בישיבת ארחות תורה • פרשת צו – פרה תשפ"ד

צו את אהרן (וי. א')

פירש רש"י צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כ"ס. עיין באור החיים כמה ביאורים מהו החסרון כ"ס, ובסוף דבריו כתב אפשר כיון דאסור להקריב שום קרבן קודם לתמיד הרי היו משתדלין להקריב התמיד בתחילת הזמן, והביאור חסרון כ"ס היינו כדי שלא יפסיד את הקרבנות שאחריו עי"ש, ועוד כתב דמחמת שאסור להקריב קודם לתמיד היו קונים התמיד אפילו בדמים מרובים, וזהו החסרון כ"ס.

מדו (וי. ג')

פירש רש"י כמדתו. בגמ' בזבחים (דף יח.) מבואר דבגדי כהונה מסולקין [דהיינו קצרים ממדתו] פסולים, ובפשטות הטעם משום דאין הבגדים כמדתו, אמנם הרמב"ן בספר המצוות (מצוה קס"ד) כתב הטעם משום דבמקום שהם קצרים אינו לבוש בבגד, וצ"ע דבגמ' (שם) מבואר דמסולקין ע"י אבנט אליבא דשמואל כשרים, ובשלמא אם הטעם דמסולקין פסולים משום דאין זה כמדתו, הרי ע"י אבנט לא הוה חסרון, אבל אם הטעם משום שאינו לבוש בבגד באותו מקום, א"כ מדוע מסולקין ע"י אבנט כשר.

מדו (שם)

בגמ' בזבחים (דף יח.) איכא מ"ד דבגדי כהונה שהיו מרושלין [היינו ארוכים] וסלקן ע"י אבנט כשרים, והיינו דאבנט מיגז גיז והו"ל כמדתו, בספר דרך חכמה הלכות כלי המקדש (פ"ח הל"ד בביאור ההלכה) הביא מהגר"מ סולוביצי' זצ"ל שהגר"ח היה מקפיד שלא להשים הציצית בתוך האבנט, דכיון דכאגוז דמי הרי הוא הולך בלא ציצית, וכתב הגר"ח דאמר דבר זה לחזו"א ולא הסכים, וביאר הגר"ח דעל כרחק אין זה כג"ז ממש, דא"כ הרי זה יתור בגדים דהרי הוא לבוש בשני חלקים של הבגד, אלא על כרחק דמהני רק לענין שיחשב כמדתו, והו"ל לכבוד ולתפארת.

על בשרו (שם)

פירש רש"י שלא יהא דבר חוצץ בינתיים. יש לעיין במסולקין ע"י אבנט [למאן דמכשר] והיה חציצה ברגליו למטה במקום שאין שם בגד, האם הוי חציצה דאפשר דבעינן ראוי לבילה, ולכאוי יש לתלות זה בהטעם דמסולקין פסולים ואכמ"ל, ובגמ' בזבחים (דף ט.) מבואר דכל דבר חוצץ, והקשה האו"ש (פ"ד מאיסו"ב הל"ח) הא קיי"ל גבי טבילה דמיעוט אפילו מקפיד עליו אינו חוצץ מן התורה, ומ"ט הכא חוצץ, ולדברי הרמב"ן [הובא לעיל בסמוך] דמסולקין פסולים משום דבעינן שיהיה בגד בכל מקום אתיא שפיר, אבל להטעם דמסולקין פסולים משום דא"יז כמדתו אבל אין דין שיהיה בגד בכל מקום קשה. ועיין באו"ש (שם) ובאבי עזרי (פ"י מכלי המקדש הל"ו), ויסוד החילוק הוא דטבילה הדין הוא שגופו יהיה במים ובוה סגי ברוב, משא"כ בלבישה הוא דין של מעשה לבישה, והיכא דאין הבגד על בשרו אין החסרון רק באותו מקום, אלא דכל הבגד אינו באופן של לבישה, וממילא לא שייך בזה רוב ומיעוט, דסו"ס אין הבגד לבוש על בשרו, ועיין בקה"י טהרות (סי' נ"ח) שהאריך בזה.

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (שם)

פירש רש"י המכבה אש על המזבח עובר בבי' לאוין, [דכתיב ב' פעמים לא תכבה], ועיין ברמב"ן לעיל (פסוק ב') דכתב דעובר בין

שכבה אותה בראשו של מזבח ובין שהורידה וכבה אותה, וכמדומה לי שאינו עובר אלא בלאו אחד ע"כ, והיינו שאינו עובר ב' פעמים גם על ההורדה וגם על הכיבוי, עכ"פ מבואר דהלאו הוא רק במוריד וכבה, אבל על ההורדה לחוד אינו עובר, ועיין בחידושי הגר"ז בזבחים (דף צא:) בשם הרמב"ן דנראה מדבריו דמלבד הלאו על הכיבוי עובר על ההורדה, דצריך שיהיה אש על המזבח, וזהו אזהרה לכהנים, וצ"ע.

אש תמיד וגו' (שם)

במנ"ח הביא דלהחניוך תמיד היינו כל יום בבקר ובין הערבים, וכמו קרבן תמיד, וכן פירש רש"י בפרשת תצוה (כ"ז. כ"ו) לגבי נרות דמצותן כל לילה, וזה ג"כ נקרא תמיד, משא"כ בלחם הפנים דתמיד הוא כפשוטו שיהיה תמיד לחם על המזבח, אמנם ברמב"ם (פ"ב מתמידין ומוספין הל"א) נראה דתמיד כאן הכונה שיהיה כל הזמן אש על המזבח, וכמו בלחם הפנים, ורק קיום המצוה הוא ע"י המערכות בבוקר ובערב עכ"ד, ובאמת גם בנרות מבואר ברמב"ם (שם פ"ג הל"ב) דהמצוה היא תמיד, ונר שכבה בכל עת צריך להדליקו, ונראה דבכל מקום שהמצוה אינה המעשה אלא התוצאה, הרי התמיד הוא כפשוטו שיהיה תמיד, והיכא שהמצוה היא המעשה הרי תמיד הכונה לעשות כל יום. ואתיא שפיר דשיטת הרמב"ם בהדלקה ביאר הגר"ח דעיקר המצוה הוא שיהיה דלוק, ומשום הכי ס"ל דתמיד כפשוטו, ושיטת רש"י בשבת (דף כב.) דהדלקה עושה מצוה, ולכן פירש דתמיד היינו כל יום, ויתכן דזה גם הנידון כאן אם המצוה היא שיהיה אש או המעשה של הבערת האש.

וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח (וי. ז')

איתא במנחות (דף יט:) אף דכבר כתיב בויקרא והגישה אל המזבח, כתב כאן לקבוע לו מקום בקרן דרומית מערבית, והקשו תוס' (ד"ה ההוא) א"כ למה לי קרא דוהגישה אל המזבח, ותירצו אי מוהקריב הו"א על הכבש סמוך למזבח ולא על המזבח ממש, וכמו באימורין דכתיב והקריב המזבחה ואמרינן זו הולכת אברים לכבש, ומבואר בתוס' דדין הולכת אברים הוא עד הכבש, ולא משום דכבש כמזבח, אלא דההולכה הוא עד סמוך למזבח, ועיין באחרונים מש"כ בזה.

על חלת לחם חמץ (ז. י"ג)

בהעמק דבר ביאר הא דריבה בלחם חמץ ומיעט בזמן אכילה, דתודה הוא משום דעיקר התודה הוא לפרסם חסדי ה', וא"כ ע"י ריבוי לחם ומיעוט הזמן יצטרך לחלק להרבה אנשים, וע"י זה יתפרסם חסדי ה', [והגר"ש ואזנר זצ"ל אמר על דרך מליצה, דאיתא בגמ' (פסחים דף יג:) לחם גלל תודה ואין תודה גלל לחם, היינו שהעיקר הוא הודאה, והלחם הוא ההיכא תימצא להודאה, ולא כאותם שעושים הלחם עיקר והתודה הוא רק לצאת ידי"ח].

והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו (ז. ל"ב)

וכן בפרשת תצוה (כ"ט. ל"ד) כתוב ואם יותר מבשר המלאים, וכתב במשך חכמה שם דמשמע שלא היה איסור להותיר, והוכיח מזה שאין איסור להותיר בבמה.

ברכת מזל טוב נשגר קדם רבינו ראש הישיבה שליט"א

לרגל השמחה השרייה במעונו בנישואי בתו עם החתן המופלג הרב אהרן פיפרמן שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל ולרוות רוב נחת מכל יוצ"ח, זרע קודש ברך ה'
הוצאות הגליון השבוע לרגל השמחה נתרמו ע"י הרה"ג ר' יוסף אברהם שניידר שליט"א
תלמיד מובהק לרבינו שליט"א ומראשי קהילת הישיבה בק"ס

כעתירת מערכת "רבד הזהב"

הספד רבינו ראש הישיבה שליט"א

במסע הלוויית אמו הרבנית ריינא ברכה דיסקין ע"ה י"א אד"ב (תענית אסתר מוקדם) תשפ"ד

אפשר לדבר הרבה... אבל הזמן קצר, נגיד במילים ספורות. "אמא", הבית הגדול הזה, כמו שהזכירו, שמענו פה כל פעם דברי "אמונה" ודברי "חיזוק".

לא אשכח, לפני "חמש עשרה שנה" היא חלתה, ולא סיפרה לאף אחד! היא ידעה בדיוק מה יש לה, וקיבלה את הכל "באמונה". היא היתה אצל מרן ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל ונתן לה סדר של תפילות, מה לבקש, ואני רואה את אמא עם התהילים, מתפללת פרק אחר פרק, ולפתע היא אומרת איך אני יכולה רק לבקש ולא להודות? אם מתחילים צריך להמשיך הלאה.

לטיפולים היתה הולכת הכל "לבד", אף אחד לא ידע, גם הילדים לא ידעו, הכל מכח ה"אמונה". כל טיפול היה כרוך במתח גדול שאף אחד לא ידע ואף אחד לא יראה.

פעם אחת היא אמרה השבוע "אני מחכה לטיפול", שאלתי אותה למה? היא אמרה שזאת שעושה לה את הטיפולים, הראיתי לה תמונות של הנכדים, ואמרתי לה זה מה שמחזיק אותי.. וכואב לי האיך יכולתי להגיד כזה דבר? האם זה מחזיק אותי? הרי הקב"ה "האמונה" מחזיקה אותי! לכן היא חכתה לטיפול הבא, כדי "לתקן" את מה שהיא אמרה.

היא לא חיה בשביל עצמה, לא ביקשה "שום דבר" הכל בשביל "אחרים". כשהייתי בא לאכול אצלה, היתה אומרת לי אתה מקיים מצוה של כיבוד אם, מאכילו ומשקהו, שאלתי האם אני מאכילו? הרי עכשיו את מאכילה? אמרה לי לעצמי לא הייתי מבשלת שום דבר, הייתי אוכלת לחם עם כוס מים, רק בשביל אחרים אני מבשלת, נמצא שאני אוכלת רק בזכותך, פשוט לא יכלה לדאוג לעצמה, רק לאחרים.

אבל עם כל זה, כשהיתה מבקשת דברים, הייתה אומרת לנו, זה לא בשבילי, כיבוד אב ואם זה "עשרת הדברות", "עשרת הדברות", איך שהיא חיה את הדברים, היתה אומרת זה "זכות שלכם", עוד זכות ועוד זכות.

היה מאד איכפת לה "כבוד שמים", היתה מעירה בכל מקום על "צניעות", אם זה היה בחנות, ואם זה היה בכותל, היא היתה אומרת מה אתם חושבים שלזה הקב"ה מחכה?! מאד מאד בער לה!

כמו כן, כשהיתה קוראת את העיתון, היתה מתפלאת האיך אתם יכולים לקרוא עיתון, כשלא כתוב על כל דבר "בחסדי ה'" "בחסד ה'", כל החיים היו סביב כבוד שמים.

"בין אדם לחבירו", כמה שראינו, כמה סבלנות היה לה עם כל אחד בבית, והיו לה הרגשים בדקות, פעם אמרה לי תחפש טל' של אחת שאני צריכה להתנצל בפניה, היא חושבת שברגע הראשון היא לא זיהתה אותה, אז אולי היא נפגעה.. היה לה "דקות".

אני יספר עוד משהו דברים שאנחנו לא מכירים. היתה לה ידידת נפש הרבנית אזרחי ע"ה, מילדות קרוב לתשעים שנה, אמרתי לאמא אולי תשאלי אותה מה שלומו של הרה"י בעלה? היא ענתה אני לא מסוגלת, היא הרי לא תוכל לשאול אותי בחזרה מה שלום בעלך, לי אין בעל.. אז אני מעמידה אותה בהרגשה "לא נעימה", איך אני אוכל לעשות לה את זה.

היה לה הרגשים, כידוע היתה עונה בסבלנות כל הטלפונים שהיו מגיעים, והיתה אומרת לי "חייבים לחזור" לזה ולזה.. היא לא הבינה שאדם מצלצל ולא חוזרים אליו, לא נתפס אצלה כזה דבר.

היה לה גם חוש, היתה אומרת היום התקשר ת"ח, ותמיד צדקה, לא מדובר כבר על ענין של בין אדם לחבירו אלא "כבוד לתורה". הבית פה היה "בית מדרש", היו בחורים מגיעים לכאן, ובדרך כלל אדם מבוגר, כשמגיעים אנשים, קצת מפריע לו, אך כאן זה היה "האושר שלה", מזה היא "חיה". ובימים האחרונים כשהיא כבר ממש שכבה "ולא דיברה", אמרתי לה אמא הגיעו בחורים, היא אמרה לי, אתה יודע זה הדבר היחיד שמשמח אותי, מה יש לי...

ולפעמים היא היתה מתפרצת, ונכנסת לבחורים, ואומרת תדעו שאתם "מחזיקים את העולם", האהבת תורה שלה הי' בלי גבול!

היא היתה מבקשת שכשהבחורים באים ללמוד שנפתח את החלונות כדי שהשכנים ידעו שכאן בבית יש קול תורה. כמה שדאגה לאבא, אי אפשר לפרט, אבל זה היה גם בזמן שהיה לה טיפולים במחלה שלה, לא נתנה לאף אחד, אתם תקחו אותו לתפילה, תלמדו איתו, שאר הדברים אני עושה. היתה יושבת עם כסא "ליד הדלת" בעינים עצומות, אולי החברותא של אבא יבוא, והיא לא תשמע כשידפוק בדלת, היא היתה מחכה.

היינו פעם בקופת חולים, שאלו אותנו מי זה שמטפל בו בצורה כזאת? אנחנו לא יכולים עכשיו להאריך. אמא היתה מתפללת בשבילנו, עבודת התפילה שלה כל יום, ויוכ"ק היא אף פעם לא הפסידה, והיתה הולכת לבית הכנסת. כל ערב העינים שלה היו נעצמות, אבל עד שלא גמרה את התהילים, לא היתה הולכת לישון. היה לה את השמות של כולם משפחה ולא משפחה, עבודת התפילה זה היה אצלה ממש על כל א' ואחד.

שתמשיך הלאה להתפלל בשביל המשפחה, בשביל כל מי שצריך ישועה, ובלע המוות לנצח.

לע"נ אמא של מלכות - אמו של רבינו ראש הישיבה שליט"א

הרבנית ריינא ברכה דיסקין ע"ה ב"ר שמחה זצ"ל

זכתה וביתה היווה בית ועד לחכמים להרבצת התורה לבני הישיה"ק עד יומה האחרון

נלב"ע י"א אד"ב תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לתרומות והערות ולקבלת הגיליון 055-7609999 ובמייל - RS244244@gmail.com